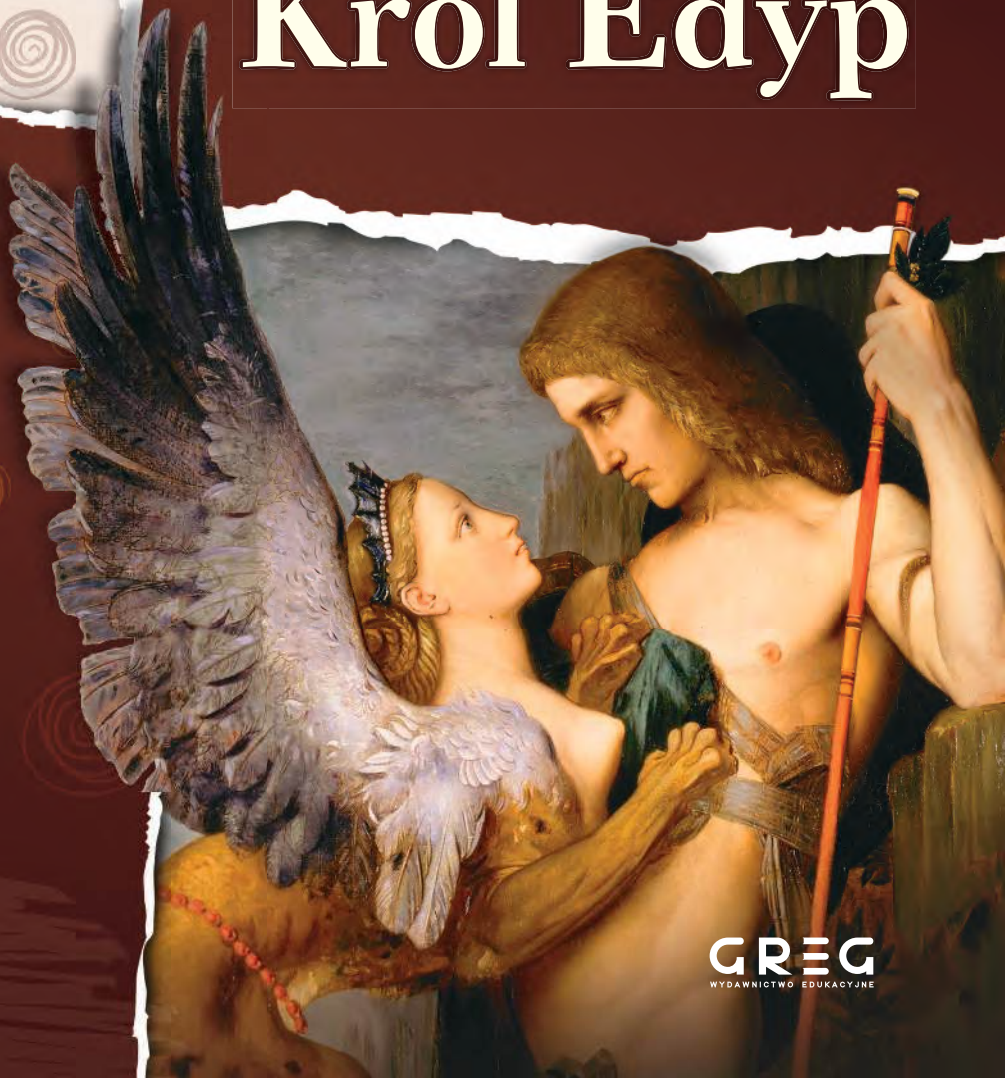

pewniak
na teście

polecane przez
egzaminatorów

Sofokles

Król Edyp

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:

Sofokles

Tytuł:

Król Edyp

Przełożył:

Kazimierz Morawski

Autorzy opracowania:

Wojciech Rzehak

Katarzyna Duda-Kaptur

Redakcja i korekta:

Karolina Rymut

Agnieszka Nawrot

Agnieszka Woźny

Maria Zagnińska

Projekt okładki:

BROS

Okładka:

Aleksandra Zimoch

Ilustracja:

Fragment obrazu Gustave Moreau „Edyp i Sfinks” (1864 r.)

Everett – Art/Shutterstock.com

Ilustracje:

Jolanta Adamus Ludwikowska

ISBN 978-83-7327-319-1

Wydanie IV zaktualizowane

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2024

Wydawnictwo GREG®

31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B

tel. (12) 680 15 50

www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®

zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:

BROS

Wstęp

Trzymasz właśnie w ręku jedną z lektur, którą będziesz omawiać na lekcjach języka polskiego. Oprócz **pełnej treści lektury** bez żadnych skrótów znajdziesz tutaj **najlepsze na rynku** dokładne, wyczerpujące opracowanie. Zostało ono przygotowane we współpracy z doświadczonymi polonistami, uwzględniając wszystkie zagadnienia, które mogą Ci się przydać – w oparciu o tematy lekcji, wypracowania, pytania z podręczników i testów, a także wymagania z podstawy programowej. Znajdziesz więc tutaj:

- biografię pisarza zawierającą wszystkie potrzebne fakty,
- precyzyjnie określony i opisany gatunek literacki utworu,
- szczegółowy plan wydarzeń,
- dokładne informacje o czasie i miejscu akcji wraz z wykazem bohaterów,
- staranne i dokładne streszczenie,
- wnikliwie omówioną problematykę,
- wyczerpującą charakterystykę najważniejszych postaci.

Treść utworu została opatrzona **komentarzami na marginesach**, które wskazują najważniejsze informacje – o miejscach, postaciach, czasie akcji, ważne fakty, wydarzenia, cytaty. Możesz je potem łatwo odnaleźć w indeksie komentarzy.

Absolutną nowością jest pojawiający się na marginesach opracowania **znaczek „pewniak na teście”**. Wskazuje on treści, które zazwyczaj pojawiają się w pytaniach z danej lektury we wszelkich testach sprawdzających wiedzę, a także w podręcznikach i na klasówkach. Warto zwrócić na nie szczególną uwagę – jest duże prawdopodobieństwo, że i Ty **spotkasz się na teście czy klasówce z pytaniami o te zagadnienia!**

Mamy nadzieję, że praca z przygotowaną przez nas lekturą będzie dla Ciebie łatwa i przyjemna.

Wydawnictwo GREG

Osoby dramatu

Edyp

Kapłan

Kreon

Chór Teban

Tyrezjasz

Jokasta

Posłaniec z Koryntu

Sługa Laiosa

Posłaniec domowy

PROLOG

Edyp

O dzieci, Kadma¹ starego potomstwo,
Czegoście na tych rozsiedli się progach,
Trzymając w ręku te wiązki błagalne?
Czemuż nad miastem dym wonnych kadzideł

[5] Wznosi się razem z modlitwą i jękiem?

Ja, że nie chciałbym przez usta posłańców
O tym zasłyszeć, sam tutaj przybyłem,
Ja, Edyp, sławą cieszący się ludzi. –
Rzeknij więc, starcze, boś ty powołany

[10] Za innych mówić, co was tu zebrało,
Strach czy cierpienie? Wyjaw to mężowi,
Co chce wam ulżyć; bo byłby bez serca,
Gdyby ten widok mu serca nie wzruszył.

Kapłan

O Panie, który ziemią tą władasz,

[15] Widzisz, jak garnie się wsze pokolenie
Do twych ołtarzy; jedni, to piskłeta
Długiego lotu niezdolne, a drugich
Wiek już pogarbił; ja służę Zeusowi,
A tamci innym bogom; równe tłumy

[20] Siadły gdzie indziej, gdzie chramy Pallady²,
I tam, gdzie ołtarz Ismena³ popielny,
Bo miasto – jak ty sam widzisz – odmęty
Złego zalały i lud bodaj głowę
Wznosi wśród klęski i krwawej pożogi,

[25] Mrąc w ziemi kłosach i ziemi owocach,

Edyp – o sytuacji w Tebach

Edyp – szlachetny i dobry władca

W kilku przypadkach podstawą przypisów stanowiło wydanie *Króla Edypa* z Biblioteki Narodowej (Seria II nr 5), w opracowaniu Kazimierza Morawskiego. Stosowny przypis opatrzone wtedy komentarzem „przypis za BN”.

¹ *Kadm* – Kadmos, syn Agenora i wnuk Posejdona, mąż Harmonii, był mitologicznym założycielem Teb.

² *chramy Pallady* – świątynie Pallady, czyli Ateny (Pallas to jeden z jej przydomków).

³ *ołtarz Ismena* – Ismenus to nazwa rzeki pod Tebami. Nad rzeką leżała świątynia Apollina, nazywana Ismenionem. Znajdowała się w niej siedziba wróżbitów, przepowiadających z płomieni wzbijających się nad ołtarza [przypis za BN].

Mrać w stadach bydła i niewiast porodach,
 Płonnych od kiedy bóg ogniem zionący
 Zaciężył srogą nad miastem zarazą,
 By grody Kadma pustoszyć, a jękiem

[30] Czarne Hadesu wzbogacić ostępy.

Choć więc my ciebie nie równamy bogom
 Ani te dzieci, siedliśmy w tych progach,
 Bo ciebie pierwszym mienimy wśród ludzi,
 Wśród ciosów życia i wśród nieba gromów.

[35] Tyś bo przybywszy, gród stary Kadmosa
 Od strasznych ofiar dla Sfinksa⁴ wyzwolił,
 Nic od nas wprzódy się nie wywiedziawszy
 Ni pouczony; nie! z ramienia bogów
 Dałeś nam życia ochłodę i ulgę.

[40] A więc ku tobie, któryś nam najdroższym,
 Ślemy, Edypie, tę prośbę błagalną,
 Byś nas ratował, czy z bogów porady
 Znajdując leki, czy z ludzi natchnienia.
 Bo przecież widzę, jako doświadczonych

[45] Rady najlepszym poprawy zadatkiem.
 Nuże więc, mężom ty przoduj, skrzep miasto,
 Nuże, rozważnie działaj, bo ta ziemia
 Zbawcą cię mienia za dawną gotowość.
 Niechbyśmy rządów twych tak nie pomnieli,

[50] Iż po naprawie upadek nas zgrążył;
 Ale stanowczo wznies gród ten ku szczęściu;
 Z ptakiem tu dobrej nastałeś ty wróżby
 I dziś dorównaj tej szczęsnej przeszłości.
 Bo jeśli nadal zachowasz ster rządów,

[55] Piękniej ci mężom przewodzić niż próżni.
 Ni gród, ni okręt nic przecie nie waży,
 Jeśli nie stanie męża dla ich straży.

Edyp

O biedna dziatwo! Nazbyt ja świadomy
 Prośb waszych celu; wiem, że wszystkie domy

[60] Gnębi choroba, lecz wśród zła powodzi
 Najgorsza nędza w mą osobę godzi.
 Bo was jedynie własne brzemię dręczy,

Tebanie – proś-
 ba do Edypa
 o ratunek

⁴ *Sfinksa* – mitologiczny potwór o głowie i piersiach kobiecych, ciele lwa, ogonie węża, ze skrzydłami na grzbiecie. Pojawienie się Sfinksa w górach otaczających Teby Grecy tłumaczyli sobie w sposób narzucający moralizatorski charakter całej historii. Potwór miał być bowiem karą, jaką na Tebańczyków zesłała bogini Hera za homoseksualne skłonności króla Lajosa. Kroplą, która przepelniła czarę goryczy, miało być uwiedzenie przez króla młodego, niewinnego chłopca imieniem Chryzyppos.

Gdy moja dusza za mnie, za was jęczy,
Za miasto całe; ze snu się nie budzę

[65] Na wasze głosy; wiedźcie, że łzy ronię
I częstym troski błąkaniem się trudzę,
By co obmyśleć ku ludu obronie.

I uczynilem, co dobrem się zdało,
Syna Menojka⁵, a żony mej brata

[70] Do Apollina pityjskich wyroczni⁶
Posłałem, aby Kreon się wywiedziało,
Co czyniąc, mówiąc, zbawiłbym to miasto.

A odmierzając dzień jego odejścia,
Już spokój tracę, bo nad miarę czasu

[75] Zwykłą nie widać go w domu z powrotem.
Lecz skoro wróci – to byłbym przewrotnym,
Gdybym za głosem nie postąpił boga.

Kapłan

Mówisz nam z duszy, a właśnie zwiastują
Okrzyki ludzi Kreona przybycie...

Edyp

[80] O Apollinie! Niechby on ze słowem
Tak zbawczym przyszedł, jak wygląd ma jasny.

Kapłan

Dobłą nowinę ja wróżę, bo czyżby
Inaczej wieńczył swą głowę wawrzynem?

Edyp

Wnet się dowiemy, już słyszeć nas może. –

[85] O książę, krewny mi synu Menojka,
Jakież przynosisz nam wieści od bóstwa!

Kreon

Dobre, bo mniemam, że i ciężkie sprawy
Z dobrym obrotem szczęsnymi się stają.

Edyp

Jakież jest słowo? bo z tej oto mowy

[90] Strachu bym nie mógł wysnuć ni otuchy.

Kreon

Czy chcesz, bym mówił od razu przed ludźmi
Lub wszedł do domu; na wszystko ja gotów.

Kreon – wysła-
ny do Pytii –
wieszczki
w Delfach

⁵ *Syna Menojka* – czyli Kreona, brata Jokasty, a tym samym Edypowego szwagra.

⁶ *Do Apollina pityjskich wyroczni* – czyli do Delf, gdzie znajdowała się wyrocznia Apolla (wróżbitką była tam siedząca na trójnogu Pytia).

Edyp

Mów tu, wszem wobec; bo tamtych katusze
Bardziej mnie dręczą niż strach o mą duszę.

Kreon

[95] Niech więc wypowiem, co Bóg mi obwieścił. –
Febus⁷ rozkazał stanowczo, abyśmy
Ziemi zakałę, co w kraju się gnieździ,
Wyżęli i nie znosili jej dłużej.

Nakaz wyroczni;
ważny cytat

Edyp

Jakim obrzędem? gdzież skryta ta zmora?

Kreon

[100] Wypędzić trzeba lub mord innym mordem
Okupić, krew ta ściąga na nas burze.

Edyp

Jakiegoż męża klęskę Bóg oznacza?

Kreon

Rządził, o królu, niegdyś nad tą ziemią
Laios, zanim tyś ujął ster rządu.

Konieczność
znalezienia mor-
dery Lajosa

Edyp

[105] Wiem to z posłuchu, bom męża nie zaznał.

Kreon

Tych więc, co jego zabili, rozkazał
Bóg nam ukarać i pomścić stanowczo.

Edyp

Ale gdzież oni? Gdzież znajdują się ślady
Dawnej i wiekiem omszałej już zbrodni?

Kreon

[110] W tej, mówił, ziemi; śledźmy, a schwytny.
Ujdzie bezkarnie to, co człek zaniecha.

Edyp

Czy w wnętrzu domu, czy też gdzie na polu,
Czy na obczyźnie Laiosa zabito?

Kreon

Wyszedł on z kraju pielgrzymem i potem
[115] Już nie powrócił do swojej stolicy.

⁷ Febus – Apollo.

Edyp

A świadka albo towarzysza drogi
Czyż nie ma, by się go można wypytać?

Kreon

Zginęli; jeden, który zbiegł z przestrachem,
Krom jednej rzeczy nic nie wie stanowczo.

Edyp

[120] Cóż to? rzecz jedna wiele odkryć może,
Byleby czegoś mógł domysł się czepić.

Kreon

Mówił, że Laios nie z jednej padł ręki,
Lecz ze liczniejsi napadli go zbóje.

Edyp

Czyżby zbójowi, gdyby on pieniędzy
[125] Stał nie był dostał, starczyło odwagi?

Kreon

Wieść to głosiła, lecz po zgonie króla
Nikt nie wystąpił, by pomścić tę zbrodnię.

Edyp

I cóż sprawiło, że po klęsce króla
Prawdy wyświecić tutaj nie zdołano?

Kreon

[130] Sfinks ciemnowróży ku troskom chwilowym
Od spraw tajemnych odciągnął uwagę.

Edyp

Więc od początku ja rzeczy ujawnię.
Bo słusznie Febus i ty równie słusznie
Ku umarłemu zwróciliście troskę;

[135] Z wami ja wspólnie siły złączonemi
Spłacę dług bogu i dług naszej ziemi,
A tym nie dalszym z pomocą ja idę,
Lecz sam ze siebie tę zrzucę ohydę.
Bo ów morderca mógłby równie łatwo

[140] Zbrodniczą dzisiaj na mnie podnieść rękę.
Zmarłemu służąc, usłużę więc sobie.
Nuże więc, dzieci, powstańcie z tych stopni
Co prędzej wiązki podniósłszy błagalne.
I niech kto inny lud na wiec tak zbierze,

[145] Iżby gotowym mnie wiedział; a z woli
Bogów los szczęścia spłynie lub niedoli.

Edyp – postanowienie odkrycia prawdy

Ważny cytat

Kapłan

Powstańmy, dziatwo; przecież nas tu wiodły
 Te właśnie cele, które on obwieszcza.
 A niechby Febus, co przesłał te rady,
 [150] Jak zbawca z ciężkiej nas wywiódł zagłady.

PARODOS**Chór**

[151–215] Zeusa wieści ty słodka, jakież w dostojne Teb progi
 Z Delf grodu, co się złotem lśni,
 Wici niesiesz mi?
 Duch się wyteża, a kłębią się myśli od grozy i trwogi.
 Delicki władco, o Peanie⁸,
 Drzę ja, czy nowy trud nastanie,
 Czy dawne trudy w czasów odnowisz kolei?
 Głosie niebiański, ty przemów, ty, dziecię złotej nadziei!
 Naprzód niechaj mnie Zeusa córa, odwieczna Pallada
 I Artemida⁹ wspomóże,
 Która strzeże tej ziemi i tron okrężny zasiada
 Na Teb agorze.
 Przyjdź i Febie w dal godzący,
 Stańcie troje jak obrońcy.
 Jeśli już dawniej wy grozę ciężącą na mieście
 Precz stąd wyżełi, przybądźcie i teraz i pomoc mi nieście.

Zło mnie bezbrzeżne dotknęło. O biada!
 Naród wśród moru upada
 I myśli zabrakło już mieczy
 Ku obronie i odsieczy,
 Pola kłosem się nie skłonią,
 Matki w połogach mżą lub płody roniają.
 Jak lotne ptaki, wartkie błyskawice,
 Mkną ludzie cwałem w Hadesu ciemnicę.
 Nad miastem zawisła głusza

Chór – o sytuacji w Tebach

⁸ *Delicki władco, o Peanie* – czytają: Apollinie. Apollo przyszedł na świat na wyspie, a jednym z jego przydomków było imię Pean (tak też nazywano hymny śpiewane ku czci tego bóstwa).

⁹ *Artemida* – bogini łowów Artemida była siostrą Apolla. Teby miały trzy bóstwa opiekuńcze: Atenę (Palladę), Apolla (Febusa) oraz właśnie Artemidę.

I stopy trupów po ulicach leżą,
 A śmierć i dzumą szerzą;
 Nikt ich nie płacze, nie rusza.
 Żony i matki z posrebrzonym włosom
 Żałobnym zawodzą głosem.
 Skarga wszechludu zabłysła wśród nocy,
 O Zeusa złota córo, udziel nam pomocy!

Przybądź chyżo – oto wróg,
 Choć mu nie lśni mieczem dłoń,
 Z krzykiem wtargnął w miasta próg.
 Wyprzuj go na morską toń
 Lub pędź w niegościnną dal,
 W głębie trackich fal.
 Choć oszczędzi ciemna noc,
 To dzień wtóry zgnębi dom,
 Ty, co grzmotów dzierzysz moc,
 Zeusie, ciśnij grom!

Z twego łuku złotych strun,
 Puść, Apollo, krocie strzał,
 Artemis, spuść żary łun,
 Z którymi mkniesz wśród Lykii skał.
 Ciebie wzywam, złotospłoty,
 Boś tej ziemi syn,
 Niechaj zaznam twej ochoty,
 Ty, coś panem win!
 O Bakchusie¹⁰, pośród gór
 Płasasz w Menad gronie,
 W boga kłęsk, co niesie mór¹¹,
 Żagwią mieć, co płonie!

¹⁰ *Bakchusie* – Bakchus (Bachus), czyli Dionizos, mitologiczny bóg vegetacji i wszelkiego kwitnienia, przemieszczał się w otoczeniu całej świty satyrów i faunów. Towarzyszyły mu również menady, obłąkane, krwiożercze kobiety, które porzuciły swe rodziny i przyłączyły się do orgiastycznego orszaku Dionizosa.

¹¹ *Boga kłęsk, co niesie mór* – chodzi o Aresa, boga wojny, występującego także jako bóstwo dzumy, zarażającej Teby.

EPEISODION I

Edyp

- Prosisz, a prosząc mógłbyś znaleźć ulgę,
 Się i z kaźni srogich wyzwolenie,
 Jeśli słów moich posłuchasz powolnie,
 Które ja, obcy zupełnie tej wieści
- [220] I obcy sprawie, wypowiem. Toć sam bym
 Niewiele zbadał bez wszelkiej wskazówki.
 Teraz, żem świeżym tej gminy jest członkiem,
 Do was się zwracam z następną przemową:
 Kto z was by wiedział, z czyjej zginął ręki
- [225] Śmiercią ugodzon Laios Labdakida¹²,
 Niech ten mi wszystko wypowie otwarcie.
 Gdyby zaś bał się sam siebie oskarżać,
 Niech wie, że żadnej srogości nie dozna
 Nad to, że cało tę ziemię opuści.
- [230] A jeśli w obcej by ziemi kto wiedział
 Sprawcę, niech mówi, otrzyma nagrodę
 I nadto sobie na wdzięczność zasłuży.
 Lecz jeśli milczeć będziecie, kryć prawdę,
 To o przyjaciół się trwożąc, to siebie,
- [235] Tedy usłyszcie, co wtedy zarządzę.
 Niechajby taki człowiek w naszej ziemi,
 Nad którą władzę ja dzierżę i trony,
 Ani nie powstał, ni mówił z innymi,
 Ni do czci bogów nie był dopuszczony,
- [240] Ni do żadnego współnictwa w ofierze.
 Zawrzyjcie przed nim podwoi ościeże,
 W żadnym on domu niech nigdy nie spocznie,
 Bo tego chciały pityjskie wyrocnie.
 Ja więc i bogu, i zbrodni ofierze
- [245] Ślubuję taką służbę i przymierze.
 I tak złoczyńcy klnę, aby on w życiu,
 Czy ma współników, czyli sam w ukryciu,

**Edyp – o wyroku,
 jaki wyda na
 zabójcę Lajosa
 (wygnanie)**

¹² *Laios Labdakida* – zamordowany przed laty król Teb, Lajos, był synem Labdakosa, stąd jego przydomek (mówimy np. o rodzie Labdakidów, czyli potomków Labdaka).

KRÓTKIE OPRAWOWANIE

Pewniak
na teście

← to będzie na teście

KRÓTKO O UTWORZE

Król Edyp to jeden z dramatów Sofoklesa, napisany około 430–425 r. p.n.e.

Tragedia ma swoje korzenie w greckiej mitologii, nawiązuje do **dziejów rodu Labdakidów**, które obejmują losy Lajosa i Jokasty, ich porzuconego syna Edypa a także jego córki Antygony, walczącej o uszanowanie praw boskich, której dzieje zostały opisane w innym utworze – *Antygonie*.

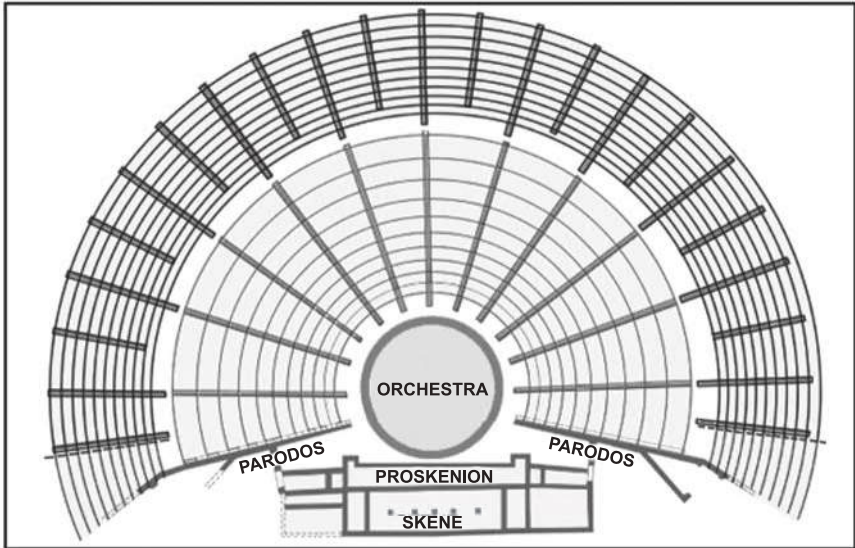
Tragedia *Król Edyp* opisuje historię tytułowego bohatera od momentu przejęcia władzy w Tebach, które zostały ogarnięte zarazą z powodu gniewu bogów. Okazało się, że winny temu był sam Edyp, który, nie zdając sobie z tego sprawy, zamordował swojego ojca i poślubił matkę. Akcja toczy się **przed pałacem królewskim w Tebach, od zmierzchu do świtu**.

Najważniejszym tematem, jaki autor podejmuje w *Królu Edypie*, jest **fatum i bohaterkie, ale nieudane, próby jego uniknięcia** – główny bohater uciekał przed przepowiednią, która głosiła, że zabije ojca i ożeni się z matką. W wyniku ucieczki trafił do Teb, gdzie jego los ostatecznie się wypełnił. Sofokles podjął też **temat władzy, za którą idą wybory między szczęściem osobistym a dobrem społeczeństwa**. Edyp, aby ratować mieszkańców miasta, sam zdecydował się na wygnanie. Miał świadomość, że to jedne rozwiązanie. W dramacie ukazana została także **wewnętrzna walka Edypa**, który stara się dążyć do prawdy, ale i unosi się zgubną pychą, kiedy wychodzi ona na jaw.

Król Edyp jest klasyczną tragedią antyczną. Jej najważniejszym celem było wywołanie u widza **katharsis, czyli wewnętrzne oczyszczenie** – uczuciowego wstrząsu, spowodowanego uczuciem litości i trwogi. Osiągano to poprzez odpowiednie wyważenie cech bohatera, który musiał być we właściwym stopniu pozytywny i negatywny, aby widz uswiadomił sobie, że bohater jest do niego podobny i że to on sam mógł znaleźć się na jego miejscu. W *Królu Edypie* zachowane zostały zasady antycznego teatru: **zasada trzech jedności** (jedno miejsce – pałac w Tebach, jednowątkowa fabuła rozgrywająca się w czasie jednej doby). W utworze występuje rozbudowany przez Sofoklesa **chór, wprowadzający aktorów na scenę i komentujący rzeczywistość**. Zachowana została **zasada decorum** (wzniosłemu stylowi towarzyszą sceny pozbawione brutalności) oraz **zasada jedności estetyki** (sceny tragiczne nie przeplatają się z komicznymi). **Główny bohater jest również typowy dla gatunku** – popełnia zbrodnię wynikającą ze zbłądzenia tragicznego, przeżywa perypetia, które prowadzą do rozpoznania i finalnej katastrofy. Zachowana została **klasyczna budowa tragedii** (podział na prolog, parodos, epeisodia i stasima oraz exodos).

Pewniak
na teście

Pewniak
na teście

Teatr grecki

Wraz z rozwojem dramatu jako gatunku literackiego coraz większą rolę w życiu Greków zaczął odgrywać **teatr**, traktowany bynajmniej nie jako rozrywka, ale **miejsce o charakterze wręcz mistycznym**. Dla Greka pójście do teatru było obowiązkiem, jeśli nie religijnym, to obywatelskim. Budowle teatralne lokowano na wzgórzach, często znajdujących się w pobliżu największych miast greckich. Miejscami dla publiczności początkowo były zwykłe stopnie wykute lub wykopane w zboczach góry, potem pojawiły się ławy. Jeśli przyjrzeć się teatrowi greckiemu właśnie z takiego miejsca dla widza, to w oczy rzucała się półkolistą *orchestra* – było to specjalne miejsce dla chóru, który nie tylko wykonywał przeznaczone mu pieśni, ale także tańczył, podkreślając rangę tekstu oraz prezentowanych wydarzeń. To, co dzisiaj nazywamy sceną, a więc przestrzenią przeznaczoną dla aktorów, w Starożytności nazywano *proskenion*. Był to plac, oddzielony od miejsc dla widzów *orchestrą*, za którym znajdował się budynek zwany *skene*. Z niego wychodzili aktorzy, tam znajdował się też magazyn machin wykorzystywanych do uatrakcyjnienia widowiska. Wspaniałym przykładem teatru może być zbudowany w Atenach w V wieku p.n.e. teatr Dionizosa. Budowniczy wykorzystali naturalne ukształtowanie terenu, wykuwając ławy dla publiczności w skałach na zboczu Akropolu.

CECHY DRAMATU ANTYCZNEGO

Twórcy dramatów byli w starożytnej Grecji zobowiązani do respektowania pewnych zasad dotyczących kompozycji utworu i jego akcji. Choć nie były one nigdzie spisane (pierwszą wykładnię o charakterze normatywnym dał w zasadzie dopiero

Reguła antycznej tragedii	Odniesienie do tekstu <i>Króla Edypa</i>
kompozycja: ekspozycja, węzeł dramatyczny, perypetia, punkt kulminacyjny, katastrofa	Ekspozycja, czyli wprowadzenie poprzedzające akcję dotyczy w dziele opisu plag spadających na Teby i zdeterminowania Edypa chcącego pomóc swemu ludowi. Węzeł dramatyczny, zawiązanie akcji łączy się z pojawieniem problemu, czyli działaniami króla, który chce poznać przyczynę boskiej kary spadającej na Teby. Perypetia to wydarzenia zmieniające dotychczasowe losy postaci, stawiające nowe wyzwania – Edyp uparcie dąży do prawdy, choć pojawiają się pierwsze zapowiedzi zagrożenia. Punktem kulminacyjnym jest odkrycie własnej winy, po czym następuje katastrofa, czyli rozwiązanie akcji związane z szeregiem nieszczęść (śmierć Jokasty, samookaleczenie Edypa, wygnanie króla).
mit jako źródło fabuły	Mity tebańskie (kłątwa Kadmosa).
reguła trzech jedności (miejsca, czasu i akcji)	Wydarzenia ograniczają się do jednej doby, akcja rozgrywa się w jednym miejscu i jest jednowątkowa.
zasada trzech aktorów	Na scenie przebywają najwyżej trzej aktorzy . Nie ma scen zbiorowych.

BUDOWA I KOMPOZYCJA UTWORU

Król Edyp jest klasyczną tragedią antyczną. Cechuje ją specyficzna, stała **budowa**: otwierał ją **prolog** (prologos), czyli przedakcja, wprowadzenie w fabułę. Dalej następował **parodos**, czyli wejście Chóru i jego pierwsza pieśń, a potem przeplatające się 3–5 **episodia** (sceny zdialogizowane, akcja) oraz **stasima** (pieśni chóru). Utwór kończył się **exodosem**, pieśnią chóru zamykającą akcję.

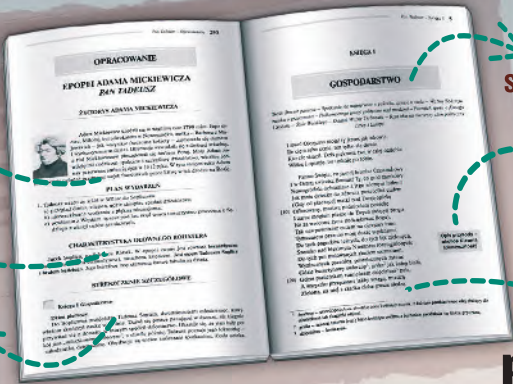
Kompozycja *Króla Edypa* odwołuje się do klasycznego schematu:

- ekspozycja
- węzeł dramatyczny
- perypetie
- punkt kulminacyjny
- katastrofa

SPIS TREŚCI

Pewniak na teście ← to będzie na teście

<i>Król Edyp</i>	5
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	66
Krótkie streszczenie	67
Motywy	68
Pełne opracowanie	
Biografia Sofoklesa	69
Geneza utworu	70
Wyjaśnienie tytułu utworu	70
Czas i miejsce akcji	70
Bohaterowie utworu	71
Plan wydarzeń	72
Streszczenie szczegółowe	72
Charakterystyka głównego bohatera – Edyp	75
Charakterystyka pozostałych postaci	75
Problematyka utworu	76
Mityczne dzieje Edypa	76
Dzieje Edypa w tragedii Sofoklesa	78
Edyp jako bohater tragiczny	79
<i>Król Edyp</i> jako tragedia antyczna	80
Gatunek – tragedia antyczna	81
Geneza dramatu antycznego	81
Cechy dramatu antycznego	83
Reguły tragedii antycznej w <i>Królu Edypie</i>	85
Budowa i kompozycja utworu	86
Indeks komentarzy do tekstu	87

opracowanie

charakterystyka

problematyka

streszczenie

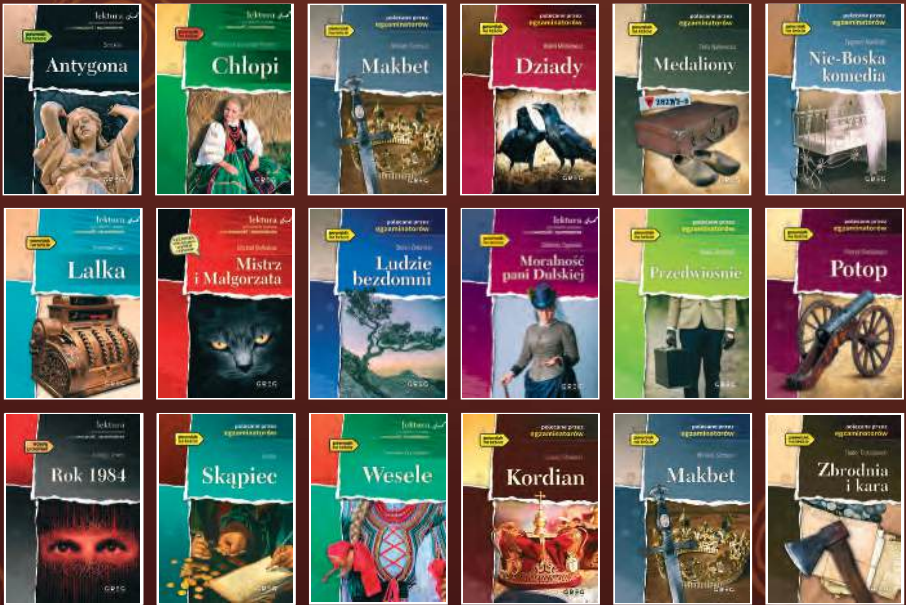
ważny cytat

pewniak
ucz się tego, o co zapytają!

Pewniak
na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-319-1

9 788373 1273191 >

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl